

Wijz. en aanv. wet van 22 April 1855, tot regeling en beperking der uitoefening recht van vereeniging en vergadering, enz.

achtte het niet redelijk, dat het openbaar ministerie in een geheel ander gedeelte van het land dan dat, waar de vereeniging gevestigd is, een vordering tegen haar aanhangig zal kunnen maken, indien de vereeniging in die streek slechts eenige, zij het nog zoo geringe, werkzaamheid ontplooit.

Hiertegen voerde de Minister aan, dat het niet redelijk zou zijn, het openbaar ministerie te verplichten de vordering aanhangig te maken bij de rechtbank van de plaats van vestiging, ook indien de feitelijke werkzaamheid, en speciaal de verboden feitelijke werkzaamheid van de vereeniging in hoofdzaak in een geheel ander arrondissement plaats vindt.

Overigens verklaarde de Minister zich bereid het tweede lid van het ontworpen artikel 4 *nieuw* nog eenigszins te wijzigen, ten einde een onjuistheid te herstellen: in plaats van „bij welke de behandeling het eerst is aangevangen” moet worden gelezen: bij welke het eerst een vordering is ingediend. Het woord „behandeling” in den derden regel moet dan tevens worden vervangen door: indiening van een vordering.

Als laatste punt werd ter sprake gebracht het voorschrift van het ontworpen artikel 23. Een der leden verklaarde er overwegend bezwaar tegen te hebben, dat geen vreemdeling meer iets zou mogen zeggen, ook de onschuldigste begroeting niet meer zou mogen uitspreken, in een vergadering, waarin de Nederlandsche staatkunde in algemeenen zin wordt behandeld. Dit lid vestigde er nogmaals de aandacht op, dat hier in de wet een voorschrift zal worden neergelegd, nog rigoureuzer dan de gedragslijn, welke de Regeering thans reeds op dit punt volgt, en drong er op aan, althans een mogelijkheid van dispensatie in de wet op te nemen.

De Minister verklaarde aan dezen aandrang geen gevolg te kunnen geven. Een voor allen geldend voorschrift is zijns inziens noodzakelijk om de openbare orde te beschermen en zelfs den schijn van willekeur te vermijden.

Met de mededeeling van het bovenstaande acht de Commissie van Rapporteurs de openbare behandeling van het wetsontwerp voldoende voorbereid.

Aldus vastgesteld 29 November 1938.

1)
DONKER.
WENDELAAR.
MACKAY—KATZ.
VAN MAARSEVEEN.

1) Het lid der Commissie de heer TERPSTRA heeft wegens ongesteldheid aan de vaststelling van dit Verslag niet kunnen medewerken.

42. 5.

NOTA VAN WIJZIGINGEN.

In het ontwerp van wet worden de volgende wijzigingen gebracht.

In **artikel IV** wordt de tekst van het voorgestelde artikel 4 gewijzigd als volgt.

In het tweede lid wordt de tweede volzin gelezen:

„In geval van gelijktijdige indiening van eene vordering bij meer dan ééne rechtbank, blijft uitsluitend bevoegd de rechtbank, bij welke het eerst eene vordering is ingediend.”

In het derde lid worden de eerste en tweede volzin gelezen:

„De rechtbank beschikt niet dan na verhoor of behoorlijke oproeping van het bestuur of, ontbreekt dit, van een of meer van de feitelijke leiders van de vereeniging; zij kan, hetzij ambtshalve, hetzij op vordering van het openbaar ministerie of op verzoek van het opgeroepen bestuur of de opgeroepen feitelijke leiders, getuigen en deskundigen hooren, al dan niet onder eede. Zij bepaalt de wijze van oproeping van het bestuur, de feitelijke leiders, de getuigen en de deskundigen, alsmede de in acht te nemen termijnen.”

42. 6.

NADER GEWIJZIGD ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat wijziging en aanvulling van de wet van 22 April 1855, Staatsblad n°. 32, tot regeling en beperking der uitoefening van het regt van vereeniging en vergadering, en van eenige daarmede verband houdende artikelen van de Wetboeken van Strafrecht en Strafvordering wenschelijk is;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

A

In de wet van 22 April 1855, Staatsblad n°. 32, tot regeling en beperking der uitoefening van het regt van vereeniging en vergadering, worden de volgende wijzigingen gebracht.

Artikel I.

Boven artikel 1 wordt ingevoegd:

„AFDEELING I.
VEREENIGINGEN.

§ 1. OPRICHTING VAN VEREENIGINGEN.”

Artikel II.

Na artikel 1 wordt ingevoegd:

„§ 2. VERBODEN VEREENIGINGEN.”

Artikel III.

In artikel 3 worden de volgende wijzigingen gebracht.

In den aanhef wordt, na „tot doel heeft”, ingevoegd:

„of welke feitelijke werkzaamheid teweegbrengt”.

Aan het artikel wordt een tweede en een derde lid toegevoegd:

„Eveneens wordt met de openbare orde strijdig geacht de Nederlandsche staatkundige vereeniging, waaraan vreemdelingen door lidmaatschap of op andere wijze deelnemen of welke hare werkzaamheid uitstrekt tot het buitenland. Als Nederlandsche staatkundige vereeniging, in den zin van dit voorschrift, geldt de vereeniging, welke zich uitsluitend of mede bezig houdt met de Nederlandsche staatkunde in algemeenen zin; als zoo-

Wijz. en aanv. wet van 22 April 1855, tot regeling en beperking der uitoefening recht van vereeniging en vergadering, enz.

danig geldt niet de vereeniging, welke zich in hare werkzaamheid op staatkundig gebied beperkt tot een of meer onderwerpen van bijzonderen aard.

Het voorgaande lid is niet van toepassing, indien in een geval van deelneming van vreemdelingen aan eene vereeniging:

a. het bestuur of, ontbreekt dit, de feitelijke leiding van de vereeniging met de deelneming niet bekend was en ook geene enkele aanleiding had om deze te vermoeden, en

b. na bekend worden, de deelneming terstond is beëindigd en, voor zoover mogelijk, de reeds ingetreden gevolgen terstond ongedaan zijn gemaakt."

Artikel IV.

Na artikel 3 wordt ingevoegd:

„Artikel 4.

De burgerlijke rechter kan, op vordering van het openbaar ministerie, verklaren, dat eene vereeniging verboden is, als strijdig met de openbare orde.

Bevoegd is iedere rechtbank, binnen welker rechtsgebied de vereeniging gevestigd of feitelijk werkzaam is. In geval van gelijktijdige indiening van eene vordering bij meer dan ééne rechtbank, blijft uitsluitend bevoegd de rechtbank, bij welke het eerst eene vordering is ingediend.

De rechtbank beschikt niet dan na verhoor of behoorlijke oproeping van het bestuur of, ontbreekt dit, van een of meer van de feitelijke leiders van de vereeniging; zij kan, hetzij ambtshalve, hetzij op vordering van het openbaar ministerie of op verzoek van het opgeroepen bestuur of de opgeroepen feitelijke leiders, getuigen en deskundigen hooren, al dan niet onder eede. Zij bepaalt de wijze van oproeping van het bestuur, de feitelijke leiders, de getuigen en de deskundigen, alsmede de in acht te nemen termijnen. Hare beschikking is met redenen omkleed en wordt het opgeroepen bestuur of den opgeroepen feitelijken leiders beteekend.

Hooger beroep staat voor ieder belanghebbende open gedurende veertien dagen na de beteekening der beschikking. Op de behandeling in hooger beroep vindt het voorgaande lid overeenkomstige toepassing.

Beroep in cassatie kan worden ingesteld gedurende veertien dagen na de beteekening der beschikking in hooger beroep.

Zoodra de verklaring in kracht van gewijsde is gegaan, geldt de vereeniging als bij de wet verboden.

§ 3. RECHTSPERSOONLIJKHEID VAN VEREENIGINGEN.

A. Vereenigen rechtspersoon."

Artikel V.

Na artikel 11 wordt ingevoegd:

„B. Vereenigen niet-rechtspersoon."

Artikel VI.

De artikelen 14 tot en met 16 worden vervangen door:

„§ 4. TOEPASSELIJKHEID VAN DE VOORAFGAANDE PARAGRAFEN.

Artikel 14.

De paragrafen 1 en 2 zijn op alle vereenigen zonder onderscheid van toepassing; onder vereenigen worden in paragraaf 2 stichtingen begrepen.

Paragraaf 3 is niet van toepassing op:

- 1°. vereenigen, welke vóór 20 Mei 1855 bestonden; deze worden, voor wat de onderwerpen van paragraaf 3 betreft, beoordeeld naar de wetten, waaronder zij zijn opgericht;
- 2°. coöperatieve vereenigen;
- 3°. maatschappen en vennootschappen;
- 4°. wederkeerige verzekerings- en waarborgmaatschappijen;
- 5°. scheepsrederijen."

Artikel VII.

Boven artikel 18 wordt ingevoegd:

„AFDEELING II.
VERGADERINGEN."

Artikel VIII.

Artikel 19 wordt gelezen:

„Artikel 19.

De politie heeft vrijen toegang:

- 1°. tot alle openbare vergaderingen;
- 2°. tot niet-openbare vergaderingen van meer dan tien personen, uitsluitend of mede door vreemdelingen bijgewoond.

Weigering van toegang geeft aan de ambtenaren der politie het recht om, vergezeld van den kantonrechter, van een commissaris van politie of van den burgemeester der gemeente, zich den toegang te verschaffen. Moet daartoe eene woning worden binnengetreden tegen den wil van den bewoner, zoo wordt binnen tweemaal vier en twintig uren proces-verbaal opgemaakt."

Artikel IX.

Artikel 23 wordt vervangen door:

„Artikel 23.

Het is aan vreemdelingen verboden het woord te voeren in vergaderingen, ook niet-openbare, waarin uitsluitend of mede de Nederlandsche staatkunde in algemeenen zin wordt behandeld.

Artikel 24.

Onverminderd de straffen, elders vastgesteld, worden zij, die in strijd handelen met de artikelen 18, 20, 21 of 23, gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

De feiten worden beschouwd als overtredingen."

B

In het Wetboek van Strafrecht worden de volgende wijzigingen gebracht.

Artikel X.

Artikel 140 wordt gewijzigd als volgt.

In het tweede lid wordt, in plaats van „zes maanden", gelezen:

„een jaar".

Aan het artikel wordt een vierde lid toegevoegd:

„Onder vereenigen worden in dit artikel stichtingen begrepen."

C

In het Wetboek van Strafvordering wordt de volgende wijziging gebracht.

Artikel XI.

In artikel 64 wordt, in het tweede lid onder b, na „137a," ingevoegd:

„140, tweede lid,".

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Justitie,